

UNIVERSITETET
I OSLO

Kvalitet og relevans

Faglige prioriteringer for forskning og utdanning
ved Universitetet i Oslo

Fra Universitetets Aula med Edvard Munchs malerier

Et kart å navigere etter

Universitetet i Oslo har som mål å styrke sin stilling som forskningsuniversitet av høy internasjonal standard. Det innebærer at institusjonen må ha et bevist og aktivt forhold til kvaliteten på forskning og undervisning. Fakultetene og museene har derfor i 2007 og 2008 formulert langsiktige forsknings- og utdanningsprioriteringer, og identifisert sterke fagmiljøer og områder med utviklingspotensial. Universitetsstyret har med dette som utgangspunkt, vedtatt syv tverrfakultære forskningsområder der samarbeid vil gi økt faglig merverdi og synlighet i samfunnet.

Dette heftet, "Kvalitet og relevans", er en oppsummering av resultatene fra arbeidet og viser universitetets sterkeste sider og hvor vi ønsker å være sterke.

Gjennomgangen av universitetets samlede faglige virksomhet omfatter et rikt faglig mangfold, og viser at alle fakulteter har markante toppmiljøer. Forskningsprioriteringene som er gjennomført bygger på kvalitet, relevans og utviklingspotensiale. For utdanning er prinsippet at forskningsbasert utdanning skal være retningsgivende på alle nivåer. Nye utdanningstilbud skal primært utvikles på felt som er forskningsmessig sterke. På bachelornivå ønsker universitetet en stabilisering og forenkling av studietilbudet. På masternivå skal koblingen til forskning styrkes, med en større fleksibilitet i porteføljen.

Universitetet i Oslo skal fortsatt kjennetegnes ved et stort antall fagområder og sterke disipliner. Strategiene for fornyelse og utvikling innebærer en retning mot økt konsentrasjon og en tilnærming mellom disipliner. Dette gir grunnlag for økende tverr- og flerfaglige samarbeid. Det er et stort potensial i å bygge broer mellom naturvitenskap/medisin og humanistisk/samfunnsvitenskapelig forskning og utdanning, og universitetet vil stimulere til samarbeid på tvers og ønsker forskerinitiatert initiativ i en slik retning velkommen.

"Kvalitet og relevans" er et strategisk viktig dokument for Universitetet i Oslo. Det er et kart å navigere etter, slik at vi er bedre i stand til å bruke ressursene til å nå vårt mål om å bli et sterkere forskningsuniversitet med en internasjonal posisjon

Oslo, april 2009

Geir Ellingsrud
Rektor

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
Universitetsdirektør

Innholdsfortegnelse

Universitetet i det 21. århundre	3
Verden og Universitetet i Oslo	3
Fristed og kraftsenter, utdanning og dannelse	3
Historisk ballast som grunnlag for fornyelse	4
Forskning på høyt internasjonalt nivå	4

Strategisk, faglig prioritering for fremragende forskning og utdanning	7
---	----------

Forskningsprioriteringer basert på sterke områder	8
Samfunnsfag og humaniora – norsk ståsted, globale perspektiver	8
Grenseflaten mellom naturvitenskap/medisin og humaniora/samfunnsforskning	9
Et biomedisinsk kraftsenter	10
Stor på fremtidens teknologier	11
Tverrfakultære forskningsområder	13

Utdanningen – forskningsbasert og arbeidslivsrelevant	15
--	-----------

Oversikt over fakultetenes, museenes og sentrenes prioriteringer	18
---	-----------

Forkortelser	33
---------------------	-----------

Universitetet i det 21. århundre

Verden og Universitetet i Oslo

Universitetene skal gjøre befolkningen i stand til å delta i kunnskapssamfunnet, der økonomisk, sosial og kulturell utvikling avhenger av produksjon og formidling av kunnskap og ferdigheter (Lisboa-erklæringen 2007). Et land trenger solide forskningsinstitusjoner for å kunne møte og dra nytte av den internasjonale kunnskapsutviklingen. Universitetet i Oslo er rangert som Norges fremste universitet, og bidrar således til å løfte den totale forskningsporteføljen i Norge.

De aller fleste fagmiljøene deltar i internasjonale kunnskaps- og fagnettverk. Antallet internasjonalt orienterte studier er stort og økende. På alle strategisk viktige områder skal det internasjonale engasjementet styrkes.

Universitetet i Oslo vil de kommende årene få et omfattende generasjonsskifte i den vitenskapelige staben. Det gjør det nødvendig med en faglig rekrutteringsstrategi og det åpner samtidig muligheter for endringer. På en del samfunnsområder er utviklingen så rask og betydningsfull at den naturlig tvinger fram nye perspektiver på kunnskapsproduksjon og formidling.

Grunnforskning er et hovedanliggende for universitetene. Universitetet i Oslo ønsker å bidra til løsninger på verdens viktige utfordringer. På noen områder er ambisjonen å være blant de internasjonalt ledende. På alle felt er ønsket å bidra til ny viten og innsikt.

De faglige prioriteringene legger et godt fundament for å ta styring over institusjonens faglige utvikling. Fagmiljøenes innsikt i egen faglige styrke har økt, samtidig som det er større oppmerksomhet om miljøer med et særlig lovende utviklingspotensial.

Fristed og kraftsenter, utdanning og dannelse

Universitetets samfunnsoppdrag går ut over det å løse eller belyse tidens utfordringer. I dette arbeidet er det også nødvendig å ligge foran og fange opp nye og ukjente problemstillinger. Dette forutsetter kritisk refleksjon og at universitetet forblir et intellektuelt fristed og kraftsenter.

Fundamentet for å være et slikt fristed er faglig uavhengighet. Fristedet forutsetter et arbeids- og læringsfellesskap bygget på likeverd, respekt og åpenhet. Som faglig kraftsenter skal universitetet bidra med ny viten, gi viktige impulser til annen virksomhet og utvikle den enkeltes og samfunnets evne til å stille gode spørsmål og finne holdbare svar. I sentrum står det kunnskapsrike, innsiktsfulle og lærende individet.

Universitetet har også en dannelsesfunksjon. Den omfatter innsikt i kunnskapstradisjoner og vitenskap, samt bevissthet om normer og kulturelle forutsetninger i fag og samfunn. Den akademiske kultur skal være fordomsfri, saklig, og inspirere til debatt, tradisjonskritikk og selvkritikk. Dannelse skal stimulere til samfunnsengasjement og glede ved innsikt og erkjennelse.

Historisk ballast som grunnlag for fornyelse

I snart to hundre år har Universitetet i Oslo hatt avgjørende betydning for Norges sosiale, økonomiske, politiske og kulturelle utvikling. I kraft av sin alder og størrelse gir Universitetet, og har gitt, et betydelig bidrag til utviklingen av det norske kunnskapssystemet, spesielt innen høyere utdanning.

Dagens fagdimensjonering er et resultat av både bevisste valg og av historiske tilfeldigheter. De profesjonsrettede studiene medisin, teologi, odontologi, psykologi og farmasi har opptaksrammer fastsatt av myndighetene. Allmennfagenes omfang er mer styrt av studieetter-spørsmål, og er i dag institusjonenes eget beslutnings-ansvar. Nasjonalt ansvar for kompetanse er avgjørende for å kunne opprettholde små fag med liten etterspørsel.

Det tar lang tid å bygge opp et solid fagmiljø. Det originale og fremragende forutsetter kunnskap og innsikt. Universitetets lange tradisjon som arnested for kunnskapsutvikling er en styrke. Samfunnsvitenskap, utdanningsvitenskap og informatikk er eksempler på områder der universitetet har utviklet landets største fagmiljøer. Miljø- og utviklingsforskning, kjønnsforskning, teknologi og life science er store tverrfaglige områder.

Kontinuerlig skjer det en fagutvikling og nyskaping, både innenfor og mellom disipliner. Fornyelsen er nært knyttet til den historiske ballasten gjennom å utnytte konkurransefortrinnene, kunnskapsbasen, nettverkene og det faglige potensialet som er opparbeidet over tid.

Forskning på høyt internasjonalt nivå

Grunnforskning er fundamentet – mangfoldet er styrken

Universitetet i Oslo skal utvikle og styrke grunnforskningen, både for å utnytte egne fortrinn og for å møte samfunnets behov. Langsiktig grunnleggende forskning er et fundament for samfunnets kunnskapsutvikling. Det er mange eksempler på at dette har vært opphav til de største nyvinningene. Nysgjerrighetsdrevet grunnforskning er derfor like viktig som den mer åpenbare samfunnsnyttige forskningen.

Humaniora/samfunnsfag og realfag/medisin er preget av et omfattende fagspekter. Den brede vitenskapelige profilen er en stor styrke for institusjonen og for Norge.

Innen idretten har man erfart at god bredde er en forutsetning for at de beste talentene skal oppdages. Slik er det også i forskningen. En bredde med høy kvalitet gir grobunn for det fremragende. Derfor må det være balanse mellom å satse på enere og å sikre gode vilkår for utvikling og fornyelse i alle fagmiljøer.

Mangfoldet gir rom for å skape miljøer som kan bidra til gjennombrudd på eksisterende kunnskapsområder og være kimen til nye. Den mangfoldige kunnskapsbasen kan utnyttes til å utforske nye og uventede veier til forståelse og innsikt, noe som er viktig i en tid der komplekse problemstillinger utfordrer oss.

Faglig konsentrasjon for internasjonal konkurransekraft

Et ledende forskningsuniversitet må ha fagmiljøer som hevder seg godt internasjonalt. En slik ambisjon gjør det nødvendig med faglig konsentrasjon.

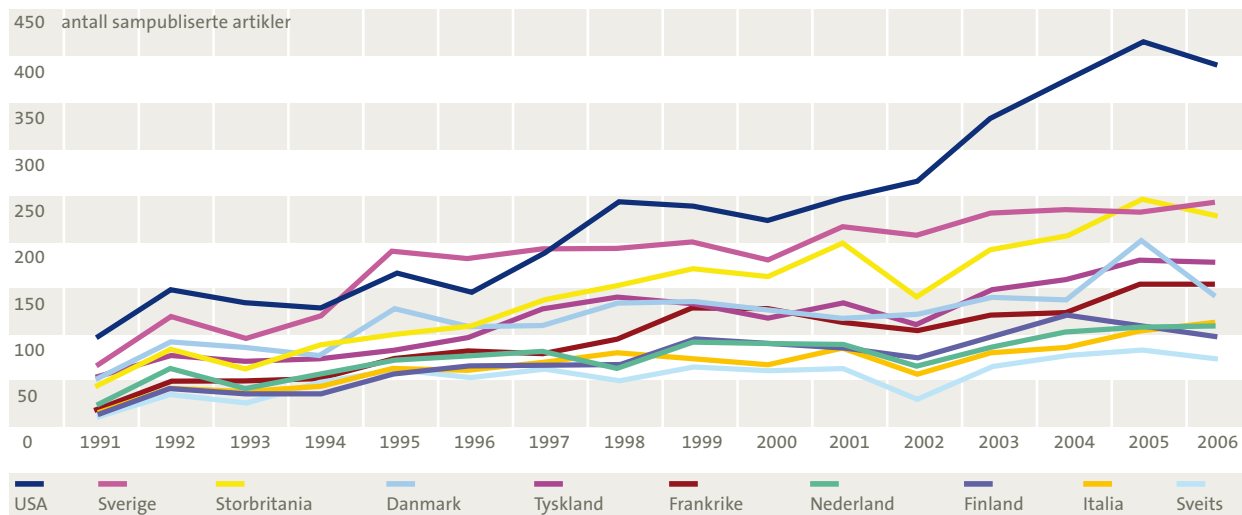
Den nasjonale ordningen med sentre for fremragende forskning (SFF) og sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) skal heve kvaliteten i norsk forskning. Særlig SFF-ordningen har passet godt til Universitetet i Oslos grunnforskningsprofil og har gitt universitetet en god uttelling. Universitetet har i dag åtte Sentre for fremragende forskning og satser videre på dem og andre toppmiljøer.

På alle fagområder forsterkes det internasjonale gjennom økt internasjonal publisering og økt samarbeid over landegrensene. Dette bidrar til å utvide egen forskningshorisont ved at nasjonale perspektiver og virkeligheter brynes mot andres. Tilsvarende kan våre forskningsbidrag utvide og utfordre internasjonale debatter.

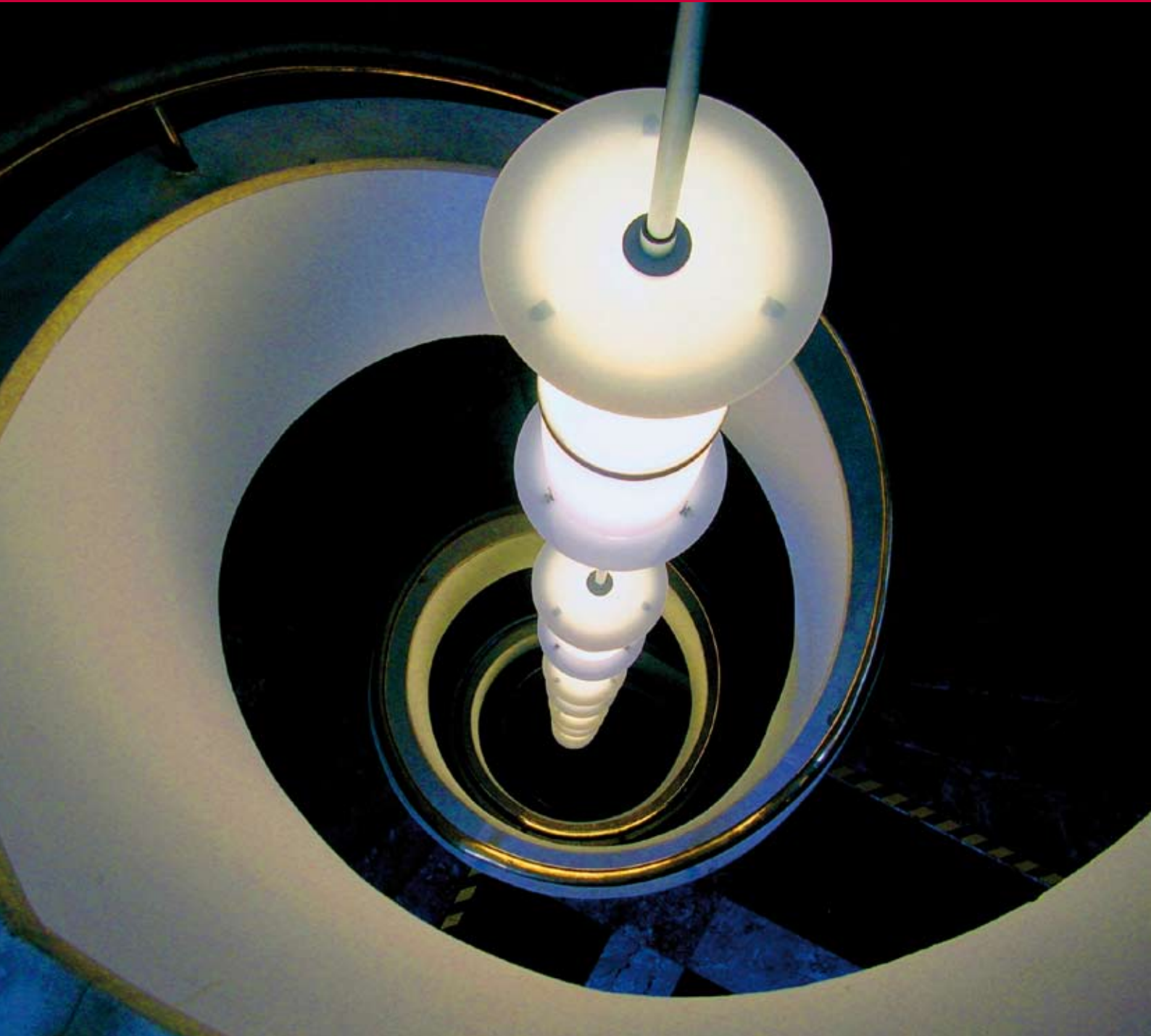
Fra enkeltmannsforetak til samarbeidsprosjekter

Innen medisin og realfag er det lang tradisjon for å arbeide i store forskningsgrupper. For samfunnsfag og humaniora har det vært mer vanlig med individuelle prosjekter. Fremragende forskning kan springe ut av begge arbeidsformene. Tendensen er imidlertid at forskere søker sammen. Fakultetene fremhever gode forskningsmiljøer, forskningsgrupper og nettverk som bærebjelker for sine faglige utviklingsstrategier.

UNIVERSITETET I OSLO – DE 10 VIKTIGSTE LAND FOR INTERNASJONALT SAMFORFATTERSKAP, 1991-2006

(Kilde: National Citation Report 2006 og i ISI Deluxe 2006., bearbejdet av NIFUSTEP og UiO. Alle publikasjoner med UiO som adresse. Totalantallet artikler i 2006 var 2700)

Lampe og trappeløp i Fysikkbygningen, Blindern

Strategisk, faglig prioritering for fremragende forskning og utdanning

Prioriteringsprosess

I tråd med strategisk plan for perioden 2005-09 skal Universitetet i Oslo være Norges fremste allmennvitenskapelige universitet. Universitetet skal ha nasjonalt ledende og internasjonalt anerkjente fagmiljøer. Dette omfatter medisinske og naturvitenskapelige fag og den humanistisk- samfunnsvitenskapelige fagkrets, med vekt på langsiktig og grunnleggende forskning. UiO har som mål å rangeres på linje med de andre store forskningsuniversiteter i Norden og være blant de beste i Europa. Et vitnemål fra Universitetet i Oslo skal anerkjennes som utdanning fra et universitet i den europeiske mesterliga.

For å nå disse målene, må man konsentrere innsatsen innen forskning og utdanning, basert på disse grunnpremissene:

- Kvalitet og komparative fortrinn
- Behov for kunnskap og kompetanse i samfunnet
- Utviklings- og samarbeidspotensial

Dette var utgangspunktet for den faglige prioriteringsprosessen da den ble satt i gang i 2006. Resultatet av prioriteringene ble vedtatt i Universitetsstyret 14. oktober 2008. Målet var å identifisere langsiktige fagprioriteringer og legge hovedpremisses for faglig virksomhet gjennom dimensjonering og ressursfordeling. Arbeidet ble gjennomført ved alle åtte fakulteter, de to museene og de to institusjonelle sentrene, og var lagt opp med et sett av felles kriterier og føringer. For mange av fakultetene og enhetene grep arbeidet inn i allerede igangsatte prosesser. I bunnen lå også erfaringer og resultater fra innføring av Kvalitetsreformen for utdanning.

Gjennom prosessen har målgruppene vært ansatte, studenter, tillitsvalgte og styrende organer ved universitetet. Arbeidet er gjennomført med egne krefter og ledelse, med nyttige innspill underveis fra to paneler. Ett panel var sammensatt av personer fra samfunns-

og arbeidsliv, ett annet panel var sammensatt av fagfolk med bred forskningsstrategisk kompetanse. Begge paneler understreket viktigheten av å ta et selvstendig ansvar for utviklingen og foreta internt legitime prioriteringer.

Det ble også pekt på behovet for at Universitetet i Oslo skal framstå med tydelig fagprofil og være åpen for dialog med det øvrige samfunn. Dette samstemmer med den eksterne omdømmeundersøkelsen universitetet fikk gjennomført i 2008.

Resultatet og gjennomføring av prioriteringene

Arbeidet med de faglige prioriteringene har økt bevisstheten om hva som ligger i å ta ansvar for organisasjonens faglige utvikling. Resultatet er en samlet oversikt over den faglige virksomheten, og fakultetsvise utviklingsstrategier for forskning og utdanning, med noen tydelige prioriteringer.

Panelenes innspill til universitetet er knyttet til større synlighet, åpenhet, langsiktighet og legitimitet. Dette er også grunnleggende når prioriteringene settes ut i livet. Gjennomføringen skjer gjennom årlige plan- og budsjettprosesser og en forpliktende oppfølging på alle nivåer i organisasjonen. Forankring og involvering er forutsetninger for å lykkes. Målet er å dyrke frem det beste og justere prioriteringene i tråd med fag- og samfunnsutviklingen.

UiOs andel av vitenskapelig produksjon, avlagte doktorgrader og eksterntfinansiering i norsk universitets- og høyskolesektor

Indikatorer	Prosentandel
Vitenskapelige publikasjoner	30 %
Forskningsrådets finansiering	30 %
Antall avlagte doktorgrader	33 %
EU-midler	39 %

(Kilde: DBH 2007, regnet ut fra tot. antall vitenskapelige årsverk)

Forskningsprioriteringer basert på sterke områder

Dette kapittelet er viet noen forskningsområder som har stor betydning for Universitetet i Oslos videre utvikling som forskningsuniversitet. Områdene er av forskjellig karakter, både i omfang og innhold. Noen fellestrekk er likevel tydelige: Fagmiljøene er preget av originalitet og nytenkning, samarbeid, engasjement og endringsevne.

Dette er eksempler, og ikke en fullstendig oversikt over universitetets sterke miljøer. Ei heller over fakultetenes, museenes eller sentrenes faglige prioriteringer. Listen over disse finnes bakerst i heftet.

Samfunnsfag og humaniora – norsk ståsted, globale perspektiver

Humaniora- og samfunnsforskning er de to fagområdene hvor Universitetet i Oslo oppnår størst anerkjennelse i internasjonale fagfellevurderinger (peer review). I rangeringen utført av The Times Higher Education Supplement rangerer Universitetet i Oslo høyest i landet for områdene Social Science og Arts&Humanities, med plassering som henholdsvis nummer 104 og 120.¹

Humaniora og samfunnsfagene var dominerende da universitetet ble opprettet i 1811. Vesteuropisk religion, kultur og rettsoppfatning skulle introduseres i utkanten Norge. Utviklingen av fagene fikk et nasjonsbyggende perspektiv som har preget undervisning og forskning. Dagens raske endringstakt og påvirkning av kultur og samfunn har aktualisert fagenes doble agenda i forhold til å ivareta både nasjonale og internasjonale dimensjoner.

Forskningsbasert forvaltning og fortolkning av det norske er en viktig del av universitetets samfunnsoppdrag, det være seg i språk, kultur, historie og samfunnsforhold. Norsk og nordisk språk, inkludert norrønt og flerspråklighet står sentralt. Behovet er stort for fornyelse av skolefaget norsk og dermed for forskningen om norsk språk og språkbruk. Historie, sammenlignende språkvitenskap og litteratur er også

forskningsområder ved UiO som prioriteres høyt framover.

Universitetet har ansvaret for flere store nasjonale satsinger, som prosjektet Norsk Ordbok 2014, Henrik Ibsens skrifter, jubileumsprosjekter knyttet til markeringen av 1814. Databaser over de store samlinger knyttet til museene og arkivene vil bidra til å fremme norsk og internasjonal forskning. Universitetet driver også en rekke arkeologiske utgravningsprosjekter og museumsutstillinger, blant annet Vikingskipshuset, som er Norges mest besøkte museum.

På den samfunnsvitenskapelige siden prioriteres forskning om det norske samfunnet, eksempelvis om individenes rettsstilling, demokrati, moderne oppvekst, sosial ulikhet og den nordiske modellen. Ved SFFet *Senter for studier av likhet, sosial organisering og økonomisk utvikling* (ESOP – ved SV), utføres forskning som utfordrer etablerte teorier innen økonomifaget. Her er erfaringer med den nordiske modellen et sentralt utgangspunkt for diskusjoner rundt sosial organisering og økonomisk utvikling, og fokus er på så vel velferdsstater som utviklingsland.

GLOBALE PROSESSER, LOKALT NEDSLAGSFELT

Mange av UiOs forskere er opptatt av å forstå og tolke store globale endringer og deres følger for lokalsamfunn, både i Norge og i andre land. Dette avspeiles i faglige prioriteringer ved de fleste fakulteter og sentre:

Interreligiøse studier (TF), Rettens globalisering (JUS), Internasjonal helse, innvandrerhelse og transkulturell psykiatri (MED), Språkbaserte områdestudier – Øst- og Sør-Asia, Russland / Balkan / Sentral-Europa (HF), Globalisering og lokalisering (SV), Internasjonale utdanningsstudier (UV), Kulturvariasjon – materialitet, representasjon og samfunn (KHM), Fattigdom og utvikling, Kultur, etikk og bærekraftighet (SUM), og Kjønn, minoriteter og medborgerskap (STK).

1 Times Higher Education (THE) - QS Top Universities 2008 – University rankings in Arts & Humanities + Social Sciences. Se: http://www.topuniversities.com/worlduniversityrankings/results/2008/subject_rankings/

Kunnskap om språk, kultur, historie og samfunnsforhold benyttes like mye til å forstå verden som det norske samfunnet. Universitetet i Oslo har undervisnings- og forskningskompetanse i mer enn 25 språk og ser språk som sentralt for økt forståelse av ulike kulturer og samfunn. Arabisk, kinesisk og spansk er eksempler på språkfag som nå har stor søkning. Innen språkbaserte områdestudier leveres kunnskap som Norge trenger for å kunne være en sterk aktør i verden. Universitetet har også betydelig kompetanse på norske minoritetsspråk og minoritetskulturer, og er som universitet alene om å tilby utdanning i urdu, tyrkisk og persisk og det store minoritetsspråket polsk. Denne språkkompetansen er etterspurt av medier, myndigheter, næringsliv og andre samfunnsaktører.

Den voksende interessen for religion i samfunnet aktualiserer den akademiske religionsforskningen. Ved Universitetet i Oslo er forskningsperspektivet både nasjonalt og internasjonalt, og bærer med seg et vell av faglige og tematiske aspekter. Eksempler på forskningsmessig prioriteringer er teoretisk og tverrfaglig innovasjon innenfor religionsfilosofi og interreligiøse studier.

Kjønn er en viktig analytisk nøkkel for å forstå store kulturelle og sosiale endringsprosesser. Universitetets kjønnsforskning er i stor grad tverrfaglig og foregår ved de fleste fakulteter i tillegg til ved Senter for tverrfaglig kjønnsforskning (STK), det største senter av sitt slag i Norden. Et eksempel er feltet kjønn, minoriteter og medborgerskap, der en rekke problemstillinger knyttet til transnasjonal sosial mobilisering og globalisering utforskes.

Universitetet i Oslo har et av de største utdanningsvitenskapelige miljøene i Europa og landets eneste samlende utdannings- og forskningsmiljø innenfor de utdanningsvitenskapelige fagområder. Læring som grunnleggende prosess øker i betydning i en verden preget av hurtig teknologisk utvikling, skiftende

kompetansekrav, stor informasjonsflyt og økende kulturelt mangfold.

Globaliseringen og europeiseringen av politiske og rettslige prosesser har bidratt til at rett og politikk må forholde seg til nye spørsmål og til fundamentalt nye kontekster. Forståelsen av de nye betingelsene for rettslig og politisk handleevne og legitimitet krever en bred tverrvitenskapelig tilnærming. Gjennom etablering av tverr- og flerfaglige forskergrupper, sentre og forskningsområder med deltakere fra samfunnsvitenskap, rettsvitenskap og humaniora, utnytter universitetet sin bredt sammensatte kompetanse for å styrke slik forskning.

Grenseflaten mellom naturvitenskap/medisin og humaniora/samfunnsforskning

Både samfunnsforskere og humanister har utviklet fremragende forskning som grenser mot naturvitenskap, teknologi og medisin.

Mellom humaniora og naturvitenskap er det spennende samarbeidsflater innen språkteknologi, musikkteknologi, digitale medier og konservering. Tilsvarende er det lovende potensial for samarbeid i grenseflatene mellom naturvitenskap og fagene klinisk lingvistik, filosofi, idéhistorie, arkeologi og kulturhistorie.

Kulturhistorisk museum (KHM) ønsker å utvikle seg til et kompetansesenter for bruk av visse naturvitenskapelige metoder innen arkeologi og konservering. Eksempler på nyere faglige koblinger skjer innen patologi, DNA-analyser, isotop- og sporstoffanalyser, geografiske informasjonssystemer (GIS), statistikk og behandling av store datamengder. Samarbeidet med fagmiljøer innen emner som dendrokronologi, botanikk, kvartærgeologi og zoologi videreføres.

SFFet *Senter for studier av rasjonell, språklig og moralsk handling* (*Centre for the study of mind in nature* (CSMN – ved HF) har som mål å forstå

menneskesinnet som en integrert del av naturen. Gitt et moderne naturvitenskaplig verdensbilde må mennesket anses som et naturlig, biologisk vesen hvis adferd er underlagt naturlover. Men med sine mentale evner er mennesket også i stand til å handle rasjonelt, moralsk og til å tenke og kommunisere gjennom språk. Et sentralt forskningstema er hvordan disse sentrale menneskelige aktivitetene er mulige i en grunnleggende fysisk verden.

Forskningsmiljøet innen kognitiv psykologi ved *Center for the Study of Human Cognition* – ved SV utforsker menneskelig informasjonsbehandling – persepsjon, oppmerksomhet, hukommelse, vurderings- og beslutningsprosesser – og som i et nevropsykologisk perspektiv kobles til moderne hjerneforskning. Her ledes en rekke større prosjekter innen grunnforskning, klinisk og anvendt forskning, oftest i tett samarbeid med nasjonale (bl.a. Oslo Universitetssykehus) og internasjonale forskningsmiljøer.

Et biomedisinsk kraftsenter

Sammen med Oslo Universitetssykehus utgjør Universitetet i Oslo landets fremste forskningsmiljø innen biomedisin. Ved siden av banebrytende grunnforskning på mange felt, gir forskningsmiljøene grobunn til bedriftsetableringer, mange med internasjonal suksess.

Det tette samarbeidet med universitetssykehusene sikrer nødvendig integrering med klinisk praksis for både forskning og utdanning. I tillegg utgjør universitetets eget store faglige mangfold et komparativt fortrinn. Både naturlig og strategisk skjer en tilnærming mellom disipliner, profesjoner og fag. En bevisst satsing over tid har resultert i mange fagmiljøer som holder høyt internasjonalt nivå. Betegnende for disse er det fruktbare tverr- og flerfaglige samarbeidet, innen og mellom fakultetene og med eksterne miljøer. Eksempler på dette er toppmiljøer innen molekylærbiologi og nevrovitenskap, kreftbiomedisin, immun-

regulering, stamceller, hjerteforskning og biomedisinsk statistikk. Utviklingen videre på alle disse feltene er helt avhengig av utveksling av kunnskap og ressurser med ulike disipliner og fagområder.

Innen biomedisin har UiO tre Sentre for fremragende forskning (SFF):

- *Centre for Molecular Biology and Neuroscience (CMBN)* – ved MED
- *Centre for Immune Regulation (CIR)* – ved MED og MN
- *Centre for Cancer Biomedicine (CCB)* – ved MED

og er partner i to Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI):

- *Statistics for Innovation* – ved Norsk Regnesentral og UiO v/MN
- *Stem Cell Based Tumor Therapy* – ved OU og UiO v/MED

Med etableringen av det tverrfakultære området *Molecular Life Science* tar Universitetet i Oslo et framtidsrettet og samlende grep om et bredt felt i rivende utvikling. Denne forskningen gir økt kunnskap om livets dannelse, utvikling og funksjoner, med avgjørende betydning for livskvalitet og helse, for miljø og næringsutvikling. Fra disiplinene kjemi, biokjemi, genetikk, mikrobiologi, molekylærbiologi og cellebiologi, via profesjonsfagene medisin, farmasi og odontologi, trekkes faglige bånd til fysikk, statistikk og informatikk. Området har utviklet seg på tvers av den disiplinbaserte inndelingen og i tett samarbeid med Oslo Universitetssykehus, men også med andre forskningsinstitusjoner. Internt ved universitetet inngår fagmiljøer ved MN, MED og OD, Naturhistorisk museum (NHM) og flere toppforskningscentre.

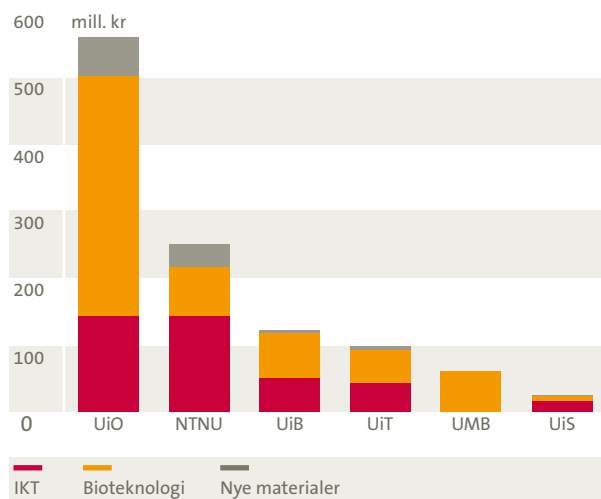
Centre for Ecological and Evolutionary Synthesis (CEES) er et SFF innen biologisk grunnforskning.

Ved å kombinere kompetanse fra biologi, molekylærbiologi, bioinformatikk og statistikk er målet å bidra til økt forståelse av levende organismer respons på og tilpasning til miljøforandringer.

Bioteknologisenteret i Oslo (BiO) er et forskningscenter ved universitetet. Forskningsfokus er celledesignering og –kommunikasjon. BiO er en sentral deltaker i Oslo Cancer Cluster, et av verdens 20 mest lovende miljøer for bioteknologi (rangert av det anerkjente tidsskriftet *Genome Technology* i juni 2008)

Norsk senter for molekylærmedisin (NCMM) ble opprettet i 2007, og er tilknyttet det europeiske prestisjeinstitusjonen *European Molecular Biology Laboratory (EMBL)*. Senterets hovedoppgave er å bidra til overføring av resultater fra grunnleggende medisinsk forskning til klinisk praksis og til utvikling av terapeutiske metoder. Forskningsfokus er sykdomsmekanismer. NCMM eies av universitetet, Forskningsrådet og Helse Sør-Øst.

UNIVERSITETENES FOU-UTGIFTER I 2005 ETTER TEKNOLOGI-OMRÅDER

(Kilde: NIFUSTEP/FoU-statistikk)

Stor på fremtidens teknologier

Ny teknologi og ny bruk av teknologi åpner stadig dører for forskningen, etter hvert innen de fleste fagområder. Universitetet i Oslo har stor virksomhet innen fremtidens teknologier; nanoteknologi/materiale-teknologi, bioteknologi og informasjonsteknologi. Det samme gjelder for språkforskningsteknologi, et felt med betydelig anvendelsesverdi for annen humanioraforskning.

Nanovitenskap og -teknologi er et felt med vekstpotensiale. Faglig spenner det over både grunnleggende forskning innen kjemi, biokjemi, fysikk og biologi og den mer anvendte material- og bionanoteknologien.

Materialer, nanoteknologi, energi inkludert petroleum, klima og miljø er områder der forsknings- og utdanningsvirksomheten har et stort mangfold, noe som gir rom for faglige synergier gjennom samarbeid. De solide grunnforskningsmiljøene med stor grad av anvendt tilnærming gjør forskningen samfunnsrelevant, selv om temaer over tid vil variere i takt med samfunnsmessig fokus.

Tre av universitetets SFF/SFier hører tematisk hjemme her:

- *Centre of Mathematics for Applications (CMA) – ved MN*
- *Centre of Physics and Geological Processes (PGP) – ved MN*
- *Innovative Natural Gas Processes and Products (InGAP) – ved MN*

Bionanovitenskap og -teknologi bidrar til kommunikasjon og integrasjon mellom biologi og materialer, og kan bety revolusjonerende resultater innen medisinsk behandling og farmakologi. Det kommersielle innovasjonspotensialet er meget stort innen bionanoteknologi og stadig flere miljøer ved universitetet vektlegger innovasjon som en del av sin virksomhet. Forskningsgrupper, særlig ved odontologi, kjemi og

medisin, samarbeider med Birkeland Innovasjon AS for patentering av ideer, metoder og produkter, og for videre hjelp til kommersialisering.

Universitetet har over mange år bygd opp stor variert kompetanse innen bioteknologi, fulgt opp av tunge investeringer i forskningsinfrastruktur. Innen bioteknologi anvendes særlig universitetets brede kompetanse innen de biologiske og biomedisinske fag. Universitetet tar et betydelig ansvar for drift av teknologiplattformer innen det nasjonale programmet for funksjonell genomforskning, FUGE.

Landets største forskningsmiljø innen informasjonsteknologi/ informatikk, har en omfattende fagportefølje og mange gode miljøer som er sterkt etterspurt, både innenfor og utenfor universitetet. Ved siden av at faget har sin egen generisk forskning, kan mange retninger innenfor informatikk betraktes som redskapsfag for andre fagområder, og anvendelsene er utallige. Da IKT er en viktig komponent i omtrent alle andre fagområder, fungerer den som faglig brobygger. I grensesnittet mellom matematikk og informatikk drives toppforskning ved *SFFet Centre of Mathematics for Applications (CMA)*. Her benyttes metoden computational science, en metode der en ved hjelp av datamaskiner søker å simulere og løse problemer innen ulike fag.

Teknologiutviklingen gir muligheter for spennende tilnærminger mellom humaniora/samfunnsfagene og realfag/naturvitenskapene. Eksempler på forskningstemaer med store synergi- og utviklingsmuligheter ved UiO er hvordan rettigheter kan beskyttes, hvordan markedet bør innrettes for å skape dynamisk effektivitet, hvilke muligheter og konsekvenser ny teknologi skaper for samfunn og næringsliv, kompetanse om læring, bruk og utvikling av teknologien, samt etiske, kulturelle og politiske problemstillinger.

GAUSTADBEKKDALEN – TIL VITENSKAP OG TEKNOLOGI

Allerede i 1952 vedtok Stortinget at Gaustadbekkdalen skulle utvikles for samvirke mellom forskning, undervisning og næringsliv. Området er i dag preget av en rekke institusjoner og miljøer, mange i et dynamisk samarbeid med UiO: SINTEF, Oslo universitetssykehus, Forskningsparken i Oslo, Miljøforskningssenteret CIENS og Mikroteknologilaboratoriet (MiNaLab), og en rekke bedrifter. Gaustadbekkdalen er i ferd med å utvikle seg til et nasjonalt vitenskapelig og teknologisk sentrum.

I 2010 står universitetets nye informatikkbygg ferdig i dette området. Bygget blir en storstue for universitetets informatikk/IKTmiljø. Bygget er også en milepæl i satsingen på funksjonell infrastruktur for fremtidens forskning og utdanning. Det skal huse storparten av universitetets tunge digitale infrastruktur, inkludert universitetets del av det nasjonale tungregnesystemet.

På den siste ledige delen av området har universitetet planlagt et integrert forsknings- og undervisningsanlegg for kjemi, farmasi og biomedisin. Anlegget vil utgjøre tyngdepunktet for landets fagmiljøer innen materialvitenskap, life science og medisin, med avansert instrumentering og tilhørende høy fag kompetanse. Lokaliseringen er perfekt for å styrke det allerede tette samarbeidet mellom universitet, sykehus og andre FoU-aktører. Anleggets utforming og størrelse vil stimulere til integrering av fag og profesjoner og vil gi de beste forhold for at studenter og forskerrekutter får nærkontakt med nyskapende forskning.

Den dagen Gaustadbekkdalen er ferdig utbygd, vil noen av landets sterkeste kompetansemiljøer innen IKT, teknologi, helse, medisin, klima, energi og miljø holde til side ved side.

BIRKELAND INNOVASJON AS (BIA) er UiOs teknologioverføringskontor. Selskapet skal forvalte, foredle og selge universitetets rettigheter til forskningsresultater egnet for kommersialisering, og gjennom dette bidra til teknologioverføring til næringslivet og etablering av nye arbeidsplasser. Siden etableringen i 2004 har BIA behandlet mer enn 300 kommersialiseringsideer, videresendt mer enn 50 patentsøknader, vært involvert i 14 bedriftsetableringer og 11 lisensavtaler.

Tverrfakultære forskningsområder

Naturfenomener, samfunnsstrukturer og kulturelle uttrykk er komplekse, og vitenskapen har ulike tradisjoner og metoder for kunnskapsutvikling og problemløsning. Samarbeid mellom fag gir nye perspektiver.

Universitetet i Oslo har identifisert samarbeidsområder på tvers av fakultetene som vil kunne bidra ytterligere i den globale kunnskapsutviklingen. Resultatet er sju tverrfakultære områder som bygger på fagmiljøer med høy aktivitet og kvalitet. Alle fakultetene, museene og sentrene er involvert i ett eller flere av områdene

1. Kulturelle transformasjoner i globaliseringens tidsalder
2. Religion i pluralistiske samfunn
3. Demokrati som idé og praksis
4. Kunnskap i skolen
5. Levekår i utviklingsland – helse, miljø og fattigdom
6. Miljøendringer og bærekraftig energi
7. Molecular Life Science

Kulturelle transformasjoner i globaliseringens tidsalder med fagmiljøer fra HF, SV,UV, JUS, STK skal mobilisere til nyskapende forskning rundt kulturelle transformasjonsprosesser på ulike sosiale og institusjonelle områder, lokalt og globalt. En hovedoppgave for dagens kultur- og samfunnsforskere er å forstå konsekvensen av store globale endringsprosesser, der begrepet kompleksitet er sentralt.

Religion i pluralistiske samfunn vil både videreutvikle forståelsen av religiøsitet som fenomen og bidra til å svare på de kunnskapsbehov som oppstår når samfunnet må avklare verdispørsmål. Dette forskningsområdet favner bredt, med fagmiljøer fra TF, HF, SV, UV, MED, JUS og KHM.

Demokrati som idé og praksis favner forskningsmiljøer fra JUS, SV, HF og STK. Demokratiprogrammet vil utnytte den faglige bredden og dybden som de mange fagmiljøene representerer. Særlig relevante temaer er demokratiformer som omfatter flere styringsnivåer, kulturelle forutsetninger, konstitusjonelt styre og demokratisk deltakelse.

Kunnskap i skolen omfatter fagmiljøer fra UV, JUS, MN, SV og HF. Satsingen er motivert ut fra økte krav til faglighet og forskningstilknytning i lærerutdanningen. Som dominerende universitet på feltet vil UiO kunne spille en mønsterdannende rolle. Sentrale forskningsfelt er realfag i utdanning, språk i utdanning og styring, ledelse og organisering av skolen.

Levekår i utviklingsland - helse, miljø og fattigdom favner fagmiljøer ved MED, SV, JUS og SUM. Disse representerer en solid regionalkompetanse på Afrika, Asia og Latin-Amerika. Forskingen tar utgangspunkt i de konsekvensene klimautfordringene og ressurskrisen får for menneskers levekår og helse.

Miljøendringer og bærekraftig energi omfatter fagmiljøer ved SV, MN, JUS, SUM og NHM, sterke fagmiljøer med en unik bredde av tilnærminger, og et lovende randsonemiljø. Relevante forskningstemaer er bla. tilpasning og forebygging av klimaendringer, CO₂-håndtering og CO₂-lagring (i juridisk, økonomisk og geologisk perspektiv), samt klimapolitikk.

Det syvende området, *Molecular Life Science*, er omtalt i avsnittet Et biomedisinsk kraftsenter.

Ved universitetet fins det en rekke andre miljøer for fler- og tverrfaglig samarbeid og virksomhet, både sentre og løsere nettverk. I fremtiden vil stadig nye konstellasjoner utvikles, både innenfor og mellom de tradisjonelle universitetsstrukturene.

Utsnitt fra utsmykningen "Gud er kvinne" av Ole Lislund, 1936,
i Domus Theologica

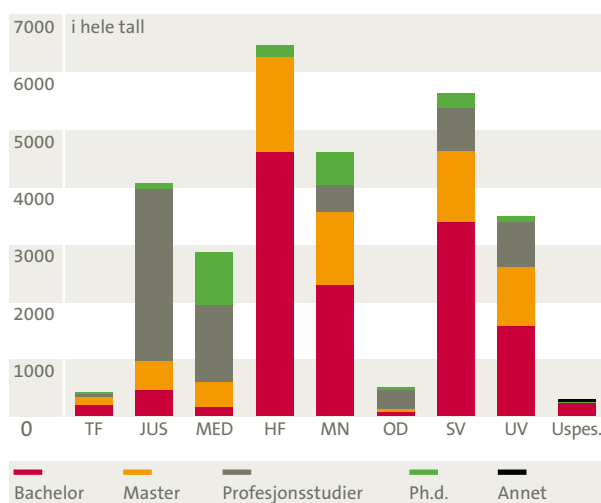

Utdanningen – forskningsbasert og arbeidslivsrelevant

Nesten seks tusen nye studenter starter hvert år på studier ved Universitetet i Oslo. Det er en forpliktelse å imøtekomme studentenes ønsker og ambisjoner og sikre at de får en kompetanse som samfunn og arbeidsliv trenger. Universitetets kandidater er ettertraktet både i det offentlige og det private arbeidsmarkedet.

Kvalitetsreformen ga en ny gradsstruktur med bachelorgrader og mastergrader og store endringer i studietilbudet. Universitetet fikk økt frihet i faglige, økonomiske og organisatoriske spørsmål, og dermed også ansvar for å løse eventuelle utfordringer i kjølvannet av endringene.

FORDELING AV STUDENTER PÅ FAKULTETER OG UTDANNINGER VÅREN 2008

(Kilde: DBH)

I arbeidet med de faglige prioriteringene har fakultetene analysert sine programporteføljer. Med forskningsprioriteringer og arbeidslivsrelevans som føringer, har de utarbeidet prinsipper og langsiktige prioriteringer for utdanningen. Her beskrives de generelle og allmenne prinsippene. Detaljerte prioriteringer for hvert fakultet kan leses i heftets siste del.

Prinsipper for videre utvikling av studietilbudene

Både allmennutdanningene og de profesjonsrettede utdanningene skal gi en akademisk kompetanse studentene kan bygge videre på gjennom yrkeslivet. Kunnskapen universitetet formidler skal legge grunnlaget for livslang læring, evne til kritisk tenkning og refleksjon og til å tilegne seg ny kunnskap på ulike måter. Utdanningene skal være slitesterke og samtidig stimulere og forberede til videre studier, gjerne også til en forskerkarriere.

Universitetets oppdrag er å tilby forskningsbasert utdanning. Utdanningstilbudet skal utvikles kontinuerlig i takt med endringer og gjennombrudd i forskningen. Denne koblingen skal være sterkest på master- og doktorgradsnivå, og vil kreve fleksibilitet i tilbudet over tid. Ambisjonen er å tilby attraktive utdanninger på områder med forskningsmessig styrke, eksempelvis knyttet opp til SFFer og andre topp-forskningsmiljøer. På bachelornivå skal studieprogrammene være mer stabile og ha strammere studieløp. Dette er viktig for å fremme gjennomstrømning og hindre frafall. Et langsiktig mål er å skyve tyngden av studenter fra bachelor til masternivå.

På alle nivå skal studieopplegg og undervisning ha klare forskningsbaserte innslag. Studentene skal møte lærekrefter som formidler kunnskap fra forskningsfronten, og bli eksponert for vitenskapelig metode, arbeidsformer og holdninger som er gjeldende i de beste fagmiljøer.

Det er ikke gitt at utdanningstilbudet skal følge de tradisjonelle fagdisiplinene og forskningsområdene. Behovet for utvikling av studietilbudet vil ofte oppstå i tverrfaglige skjæringspunkter.

Det er ikke gitt at utdanningstilbudet skal være parallelt med de tradisjonelle fagdisiplinene og forskningsområdene. Behov for nyutvikling av studietilbudet vil ofte oppstå i tverrfaglige skjæringspunkter.

Studiekvalitet

Det er et mål at utdanningen fra Universitetet i Oslo skal oppleves som fremragende. I tillegg til arbeidet med det faglige innholdet, krever det også et systematisk arbeid med å forbedre læring og undervisning. Kvaliteten på pedagogikk, undervisningsledelse, læringsfremmende studie- og vurderingsopplegg er viktige elementer. Studentenes læringsutbytte må stå i fokus.

Som et ledd i arbeidet med Kvalitetsreformen har alle utdanningsinstitusjoner etablert kvalitetssystemer for utdanningsvirksomheten. Kvalitetssystemet skal bidra til løpende utvikling av kvalitet i utdanningen, men har også et kontrollaspekt for å sikre at kvalitetsutvikling faktisk skjer på en systematisk, åpen og helhetlig måte. Systemet fokuserer på kvalitet i en rekke prosesser på alle nivåer i utdanningen, fra bachelor til ph.d.

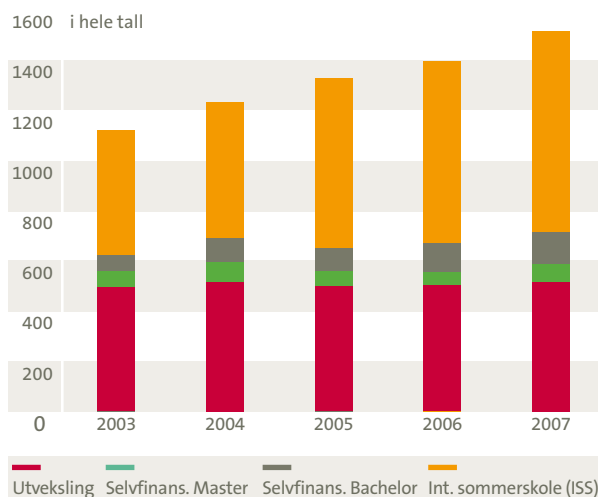
Internasjonalisering av utdanningen

Universitetet tilbyr mer enn 600 emner og 39 mastergrader på engelsk. Samarbeidet med de beste utdanningsinstitusjonene i utlandet er utstrakt og kvalitet ligger til grunn når samarbeidsavtaler inngås. Universitetet har for eksempel avtaler med 100 av de 200 beste universitetene på den viktige Times Higher Education-rangeringen.

Det er et mål å øke antallet prestisjetunge internasjonalt orienterte masterutdanninger, samt øke antallet inn- og utreisende studenter.

Alle studietilbud skal ha en internasjonal komponent slik at universitetets kandidater blir mer internasjonalt konkurransedyktige. De skal tilbys kvalitetssikrede studieopphold i utlandet som en del av studieprogrammet. Universitetet ønsker seg også flere utenlandske studenter, noe som ved god integrering og interaksjon mellom gruppene gir verdifulle gevinster for både studiene og læringsmiljøet.

INTERNASJONALE STUDENTER VED UIO I PERIODEN 2003-2007

Utdanning med høy relevans for samfunn og arbeidsliv

Kandidatundersøkelsen 2008², en spørreundersøkelse blant 5200 kandidater utdannet i perioden 2005-07 ved UiO, viser at kandidatene kommer raskt ut i relevant jobb. De går til alle deler av arbeidslivet; offentlig sektor, næringsliv og organisasjonsliv, innenlands som utenlands. Selv om flest er ansatt i offentlig sektor og særlig arbeider innen undervisning, forvaltning og helse, er nesten 40 prosent i privat virksomhet. Kandidatene opplever at utdanningen gir god evne til analytisk tenkning, til å se nye muligheter og til problemløsning.

En utfordring er imidlertid å styrke kandidatenes bevissthet om egen kompetanse, da det viser seg at arbeidsgivere vurderer kandidatenes ferdigheter høyere enn det de selv gjør.

En rekke av universitetets studieprogrammer er yrkesforberedende og arbeidslivsrelevante. Det gjelder særlig de profesjonsrettede studiene og de 5-årig integrerte masterstudiene.

Bachelorgraden representerer i denne sammenhengen en stor utfordring. På den ene siden må graden gjøres mer arbeidslivsrettet/relevant, og på den andre må den gi grunnlag for videre studier på mastergrad gjennom forskningsbasert innhold. Universitetet ønsker å sette sitt særpreg på bachelorutdanningen, og den vil ennå en stund framover være i støpeskjeen.

Som utdanningsinstitusjon forholder Universitetet i Oslo seg aktivt til de fleste sektorer innenfor arbeids- og næringsliv, og vil særlig styrke sitt forhold til skole- og utdanningssektoren. Universitetet er Norges største lærerutdanningsinstitusjon og gir tilbud på gjennom Lektorprogrammet og praktisk-pedagogisk utdanning. Flere fakulteter vil øke sitt fokus på skolen og lærerutdanningen.

Universitetet i Oslo ønsker å gjøre realfagstilbudene mer attraktive og aktuelle, for utdanningssektoren og andre samfunnssektorer. Ett grep er å fremheve den teknologiske profilen i flere studieprogrammer.

Språk og kulturstudier ved universitetet utvikles og dreies i takt med en økende globalisering og fremveksten av det mangekulturelle samfunnet. Det innebærer blant annet flere studietilbud inn mot nye språk og regioner, og mer fokus på mangfold og det flerkulturelle i flere studietilbud. På dette som på flere andre felt, ser vi fremveksten av flerfaglige og tverrfakultære studietilbud.

² Kandidatundersøkelsen ble utført for UiO av Rambøll Management AS, blant kandidater fra MN, TF, SV og HF. En kortversjon av rapporten kan lastes ned på denne adressen <http://www.sv.uio.no/studier/kortversjon2.pdf>

Oversikt over fakultetenes, museenes og sentrenes prioriteringer

Det teologiske fakultet – TF

FUNDAMENT

Teologisk fakultet med høy internasjonal forsknings- og utdanningskompetanse innen kristendom, religion og etikk. Relevant og tydelig bidragsyter til kirke og samfunn.

PRIORITERTE OMRÅDER

KJERNEOMRÅDER

- Bibel- og antikkstudier
- Reformasjon og protestantisme
- Etikk og diakoni

INNOVASJONSOMRÅDER

- Religionsfilosofi
- Interreligiøse studier
- Kvinne- og kjønnsforskning

UTDANNING

- Høyere utdanning
  - Profesjonsstudiet i teologi
  - Øvrige masterprogram

VEIVALG OG PRINSIPPER FOR FAGLIG VIDEREUTVIKLING

- Prioritere områder med sterk internasjonal forskningskompetanse, preget av stor grad av tverrfaglig arbeid innenfor meget spesialiserte disipliner
- Vektlegge faglig organisering og ledelse for å oppnå større konsentrasjon om de prioriterte områdene, stillingsplaner, øremerket rekruttering, ins entiver, tilstrebe stor grad av involvering av alle faglig ansatte i gjennomføringen av prioriteringene, likestillingsrettede tiltak, prosjektutvikling og internasjonalt samarbeid
- Bruke ressursene slik at de bidrar til å styrke både kvantitet og kvalitet innen prioriterte områder
- Prioritere mastertilbudene, og utvikle disse som forskningsbaserte og –nære undervisningsmiljø
- Styrke rekruttering og gjennomstrømning i alle studieprogrammene
- Forankre undervisningen i de prioriterte områdene
- Se undervisningsprogrammene i sammenheng med den tverrfakultære satsingen innen religion
- Profilere utdanningstilbudene tydeligere i forhold til behov innen kirke, skole, helse- og sosialsektor og organisasjoner/det politiske liv
- Fokuserer på undervisningsformer og formidling

Det juridiske fakultet – JUS

FUNDAMENT

Forskningen skal fremme rettsstatens ideer, nasjonalt og internasjonalt. Fakultetet vil bidra gjennom sin forskning og utdanning til et rettssystem som sikrer menneskerettigheter, rettssikkerhet, rettferdighet og human konfliktløsning. Fakultetet skal bidra med kunnskap og forskning om nasjonal, europeisk og internasjonal rett. Utdanningen skal sikre at kandidatene får fagkompetanse på høyt faglig nivå og evne til kritisk og selvstendig tenkning.

PRIORITERTE OMRÅDER

TEMATISKE SATSINGSOMRÅDER

- Rettens globalisering
- Individenes rettsstilling
- Rett, stat og marked
- Rett og miljø

GJENNOMGÅENDE PERSPEKTIVER

- Rettsstatstanken
- Retten og tiden
- Rettstenkningen
- Rett, samfunn og moral

UTDANNING

- Profesjonsstudiet i rettsvitenskap
- Master i kriminologi og retts sosiologi
- Flere internasjonale masterprogram

VEIVALG OG PRINSIPPER FOR FAGLIG VIDEREUTVIKLING

- Prioritere internasjonalisering, utvalgte tematiske områder og gjennomgående perspektiver, samt tverrdisiplinær forskning, gjennom fakultetets forskningsgrupper og utviklingen av andre gode fagmiljøer
- Utvikle noen europeiske spissmiljøer, holde et høyt internasjonalt nivå på flere fagområder og tilstrebe en økt deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid
- Forskningen og de tverrdisiplinære forskningsgruppene skal løpende evalueres for å gi rom for både dynamikk og reformulering av prioriteringer og tematikk
- Legge økt vekt på tverrfakultært samarbeid
- Masterstudiet skal videreføres som generalistutdanning, samtidig som det skal vurderes innført økt valgfrihet i masterstudiet og større andel forskningsbasert undervisning

Det medisinske fakultet – MED

FUNDAMENT

Forskningen skal støtte opp om samfunnets kunnskapsbehov og profesjonsutdanningens spesifikke behov.

PRIORITERTE OMRÅDER

TOPPMILJØER INNEN

- Molekylærmedisin (NCMM og WIRED)
- Molekylærbiologi og nevrovitenskap (CMBN)
- Kreftbiomedisin (CCB)
- Immunregulering (CIR)
- Stamceller (CAST)
- Biostatistikk (sfi2 og BMMS)
- Hjerte (CICARE)
- Immunologi og inflammasjon (CMII)
- Psykoser (TOP)

SAMFUNNSMESSIG VIKTIGE OMRÅDER

- Klinisk forskning
- Helseledelse og helseøkonomi
- Klinisk kommunikasjon, pasientmedvirkning

INTERNASJONALE FELT

- Internasjonal helse og innvandrers helse
- Internasjonal mental helse og transkulturell psykiatri
I tillegg prioriteres felt som er spesielt viktige av samfunns-
messige årsaker

UTDANNING

- Profesjonsstudiet i medisin
- Ernæring, helseledelse og helseøkonomi, helseadministrasjon, Health Economics, Policy and Management, International Community Health, sykepleie, helsefag, psykososialt arbeid
- Videreutdanning innen selvmordsforebyggende arbeid

VEIVALG OG PRINSIPPER FOR FAGLIG VIDEREUTVIKLING

- Følge opp føringer fra politiske myndigheter og eksterne oppdragsgivere, samt egne forskerinitiativ
- Styrke tematiske områder, med høy ekspertise og internasjonalt potensial, utvalgt på grunnlag av kvalitet
- Fremme tverrfaglig og tverrfakultært samarbeid, som fremmer konsentrasjon og spissing på sterke fagområder
- Styrke fag og miljøer som er forskningsmessig spesielt viktige, men som trenger særskilte løft
- Styrke strategisk og faktisk samarbeid med Helse Sør-Øst
- Rekrutteringsmidler og forskningsfremmende virkemidler fordeles på basis av kvalitet
- Profesjonsutdanningen i medisin har hovedprioritet, med forskningsbasert undervisning utført av vitenskapelig skolerte og aktive forskere
- Videre satsing på studietilbud etablert på grunnlag av samfunnets behov og egne forskningsprosjekter
- Bachelor - og master programmene i dagens portefølje opprettholdes og dels styrkes

Det humanistiske fakultet – HF

FUNDAMENT

HF er et ambisiøst forskningsfakultet med en sterk internasjonal profil på mange av sine ca. 70 fag. HF vil styrke det internasjonale forskningsnivået ytterligere og ivareta samfunnsberedskapen innen en lang rekke sentrale språk- og kulturområder. HF vil styrke sin posisjon som hovedstadsfakultet. HF tar et særlig ansvar for forskningsbasert forvaltning og fortolkning av norsk språk, kultur og historie, samt minoritetsspråk og minoritetskulturer.

PRIORITERTE OMRÅDER

FORSKNINGSOMRÅDER MED SÆRLIG HØY KVALITET

- Filosofi – her under *Centre for the study of mind in nature* (SFF)
- Historie – særlig samtidshistorie
- Kontrastiv språkvitenskap – med kobling til korpuslingvistik, språkteknologi og translatologi
- Litteratur – allmenn, nordisk, engelskspråklig
- Medievitenskap – inkl. nye medier og multimedial kommunikasjon
- Språkbaserte områdestudier – Øst- og Sør-Asia, Russland/Balkan/Sentral-Europa

VIKTIGE FORSKNINGSMILJØER MED BEHOV FOR SPESIELL SATSNING

- Norsk og nordisk språk, inkl. forskning for et nytt norskfag for det flerkulturelle samfunnet

OMRÅDER MED SÆRLIG POTENSIAL FOR BROBYGGING OG SAMARBEID I TILLEGG TIL ETABLERTE TVERRFAKULTÆRE SATSNINGER

- Humanistiske fagområder som grenser mot naturvitenskap, teknologi og medisin

OMRÅDER DER HF TAR ET SPESIELT NASJONALT ANSVAR

- Klassiske språk
- Store nasjonale forskningssatsninger: Eksempelvis Norsk Ordbok 2014, Henrik Ibsens skrifter, Jubileumsfeiring 1905 og 1814, Kaupangundersøkelsen, Norsk Folkemusikksamling

UTDANNING AV SÆRLIG HØY KVALITET

Bachelorprogrammer med særlig god søkning, høy studiekvalitet og god rekruttering til master:

- Arkeologi og konservering
- Estetiske studier
- Ibsen Studies
- Kunsthistorie
- Litteraturstudier
- Musikkvitenskap

HF vil utvikle masterprogrammer med potensial for internasjonal rekruttering innen sterke forskningsmiljøer:

- Scandinavian Studies
- Kontrastiv språkvitenskap
- *Centre for the Study of Mind in Nature*
- Språkbaserte studier av kultur, historie og samfunnsforhold, i Europa, Midtøsten/Nord-Afrika, Asia og Latin-Amerika

Alle utdanninger skal gi nøkkelkompetanse:

- historisk og global kompetanse
- språk- og kommunikasjonsferdigheter
- brede analyseferdigheter og evne til å planlegge og gjennomføre prosjekter

VEIVALG OG PRINSIPPER FOR FAGLIG VIDEREUTVIKLING

PRINSIPPER FOR UTVIKLING AV FORSKNINGSPORTEFØLJEN

Skjerme forskningsområdene av særlig høy kvalitet og samtidig sikre fornyelse og støtte til andre områder som har potensial til å bli sterke både i norsk og internasjonal kontekst, gjennom:

- Stillingsplanlegging med hensyn til faglig styrke, faglig bredde, forskningsmessig fornyelse og samfunnsinteresse
  - Skjerme særlig sterke områder for nedskjæringer
- Rekrutteringsplanlegging med hensyn til faglig styrke, faglig bredde, forskningmessig fornyelse og samfunnsinteresse
  - Øremerke ph.d.- og postdoktorstillinger til særlig sterke forskningsområder
  - Åpen konkurranse om øvrige ph.d.-stillinger for å sikre fornyelse
- Internasjonale ph.d.- og mastertilbud knyttet til særlig sterke forskningsområder
- Fordele forskningsmidler i tematisk åpne utlysninger for å sikre fornyelse
- I høyere grad å være premissleverandør når nye forskningsprogram utformes for å gjøre humanistisk forskning relevant på nye arenaer og utvide samarbeidsmuligheter og finansieringsgrunnlag for fakultetets forskere
- Styrket internasjonal profil ved publisering
- Delta aktivt i utformingen og gjennomføringen av UiOs tverrfakultære forskningsområder

PRINSIPPER FOR UTVIKLING AV UTDANNINGSPORTEFØLJEN

Fire viktige strategiske prinsipper:

1. Brede bachelortilbud med en tydelig og realistisk studiebeskrivelse
2. Flere HF-kandidater skal få anledning til å velge to skolefag
3. HF vil overføre ressurser fra bachelor- til masternivå
4. Master skal være nivået for forskningsnære og spesialiserte studietilbud

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet – MN

FUNDAMENT

Som et internasjonalt ledende forskningsfakultet bidra til å innfri sentrale kompetansebehov i samfunnet innen realfag, særlig relatert til utfordringer innen Life Sciences og de globale miljø- og energiutfordringer.

PRIORITERTE OMRÅDER

- 16 toppmiljøer (T) og assosierte toppmiljøer (AT)
- 17 utviklingsmiljøer (U)
- 7 nyetableringer (N)

LIFE SCIENCE

- Senter for økologi og evolusjon CEES - (T)
- Simulering og visualisering SIV (T)
- Senter for immunregulering CIR (T)
- Statistikk og biostatistikk (AT)
- Bioinformatikk og biostatistikk (AT)
- Bioanalyse (U)
- Syntese og molekylstruktur (U)
- ProtStruc Proteinstrukturer (U)
- Mikrobiell evolusjon MERG (U)
- Mikrobiell dynamikk LaMDa (U)
- Glykobiologi GLYCONOR (U)
- Biodiversitet i form og funksjon BIFF (U)
- Genregulering og epigenetikk GREC (U)
- Toksikologi (N)
- Akseleratorbasert forskning og energifysikk SAFE (N)
- Muskelforskning MURES (N)
- Målrettet, stimuliresponsiv oral medisinformulering SITEDEL (N)

ENERGI OG MATERIALER - NANOVIT

- Innovative naturgassprosesser og produkter InGAP (T)
- Geologiske prosessers fysikk PGP (T)
- Funksjonelle energirelaterte materialer FERMIO (T)
- Avanserte materialer og komplekse systemers fysikk AMKS (T)
- Petroleumssystemer (U)
- Fluidmekanikk (U)
- Nanoelectronics (U)
- Storsatsing på material- og Nanovitenskap SMN
- Senter for akseleratorbasert energifysikk SAFE (N)

MILJØ OG KLIMA

- Senter for økologi og evolusjon CEES (T)
- Geologiske prosessers fysikk PGP (T)
- Mikrobiell evolusjon MERG (U)
- Vannets kretsløp (U)
- Fluidmekanikk (U)
- Toksikologi (N)

IKT

- Simulering og visualisering SIV (T)
- Biostatistikk og bioinformatikk (T)
- Nettverk for distribuerte systemer ND (AT)
- Presis modellering og analyse PMA (U)
- Nanoelectronics group (U)
- Globale infrastrukturer
- Språkteknologi (N)
- Robotikk og intelligente systemer ROBIN (N)

GRUNNFORSKNINGSMILJØER

- Operatoralgebraer (T)
- Metodeutvikling innen kjemi CTCC (T) SFF
- Matematikk for applikasjoner CMA (T) SFF
- Geologiske prosessers fysikk PGP (T) SFF
- Nukleærforskning CERN-miljøet (T)
- Solfysikk (T)
- Topologi/geometri (U)
- Statistikk og biostatistikk (AT)
- Kosmologi (U)
- Tverrfaglig romforskning Star (U)
- Astrofysikk (N)
- Kvanteoptisk lab (N)

UTDANNING

- Studietilbud som bygger opp under satsingene på energi og miljø og life science
- Samarbeid med høyskoler og næringsliv innen teknologiske studier
- Lektorprogrammet
- Utdanning i kjemi
- Innføre et beregningsorientert perspektiv i bachelor-utdanningen både lokalt og nasjonalt.

VEIVALG OG PRINSIPPER FOR FAGLIG VIDEREUTVIKLING

- Prioritere de beste forskningsmiljøene, klassifisert i toppmiljøer, utviklingsmiljøer og nyetableringer
- Sikte mot kritisk masse og levedyktighet av disse og minst ett toppmiljø pr fagområde
- Stimulere tverrfaglig og flerfaglig tilnærming og samarbeid
- Målrette rekrutteringen gjennom tildeling av rekrutteringsstillinger og midler til utstyr primært til prioriterte miljøer/områder
- Kriterier for ekstraressurser er forskningsmessig kvalitet, men også samfunnsrelevans og mulighet og evne til ekstern finansiering
- Opprettholde de disiplinære bachelortilbudene
- Opprettholde et bredt, disiplinbasert studietilbud for master i tillegg tverrfaglige program
- Utvikle mastertilbud i tråd med forskningsprioriteringene og samfunnets behov
- Prioritering av internasjonal komponent i alle studietilbud
- I store trekk videreføre det etablerte forholdet mellom bachelortilbud og mastertilbud
- Øke rekrutteringen til master, fra egne bachelorkandidater, høyskoler og internasjonalt
- Tverrfaglige studietilbud sikres god forankring og god ressurstilgang
- Utdanningen skal organiseres og tilrettelegges for gjennomføring på normert tid
- Forskningsnær undervisning og tett lærer-student kontakt

Det odontologiske fakultet – OD

FUNDAMENT

Forskning som forankrer faget i biologien og i medisinen og som understøtter profesjonsundervisningen.

PRIORITERTE OMRÅDER

- Biomaterialer og vevsregenerasjon
- Helsefremmende og forebyggende virksomhet
- Kraniofacial biologi, diagnostikk og behandling
- Biofilm

UTDANNING

- Masterprogrammet i odontologi
- Bachelorprogrammet i tannpleie
- Spesialistprogrammet i odontologi

VEIVALG OG PRINSIPPER FOR FAGLIG VIDEREUTVIKLING

- Prioritere forskerinitierte tematiske områder, tverrfaglig forskning og translasjonsforskning
- Stimulere internasjonalt og nasjonalt forskningssamarbeid. Iverksette tiltak som bidrar til å oppnå kritisk masse i forskergrupper
- Evalueringer skal være grunnlag for framtidig satsing.
- Styrke den vitenskapelige basis for undervisningen
- Ved uttrykt behov fra sentrale myndigheter øke utdanningskapasiteten for bachelortilbud og spesialistprogrammet
- Videreutvikle kompetanseprofilen i studieprogrammene i henhold til samfunnets og profesjonenes behov

Det samfunnsvitenskapelige fakultet – SV

FUNDAMENT

Forskningen skal bidra til forståelsen av samfunnet og samspillet mellom individ og samfunn. Utdanningen skal gi et faglig og metodisk grunnlag for å utvikle holdninger og analytiske ferdigheter, og kompetanse til å takle ulike arbeidsmarkeder.

PRIORITERTE OMRÅDER

FORSKNINGSTEMA

- Kognitiv nevropsykologi
- Sosial likhet og økonomisk ytelse; den nordiske modellen
- Demokrati og styring
- Globalisering og lokalisering
- Sosial ulikhet
- ARENA- senter for Europaforskning

TEMA MED POTENSIAL FOR PRIORITERING

- Vitenskapens endrede rolle; universitet og samfunn
- Utviklingsforskning
- Natur, miljø og energi
- Psykologisk behandling og behandlingsforskning

UTDANNING

- Studieretningen kognitiv nevropsykologi innen masterprogrammet i psykologi
- Styrke masteremner innen tema fra de prioriterte områdene
- Styrke disiplinære studieprogram, godt forankret hos de vitenskapelige fast ansatte
- Utrede ny mastergrad i arbeid og organisasjon

VEIVALG OG PRINSIPPER FOR FAGLIG VIDEREUTVIKLING

- Videreføre forskningens disiplinære forankring, der disiplinene komplementerer hverandre teoretisk og metodisk
- Prioritere noen utvalgte, etablerte forskningstema, noen nye med potensial og noen tverrfakultære områder
- Synliggjøre, skjerme og/eller økonomisk styrke allerede etablerte sterke fagmiljøer
- Legge økt vekt på etablering og stimulering av faglige fellesskap og gruppedannelser
- Bidra til å videreføre en definert nasjonal arbeidsdeling med instituttsektoren
- Tilpasse virkemiddelbruken til de ulike miljøenes behov og utfordringer
- Prioritere masterutdanningen ved utvikling av nye tilbud
- Fornye emnetilbudet i tråd med forskningen
- Gi forskningsbasert undervisning
- Bedre masterprogrammernes profilering og kobling til forskningsprioriteringene

Det utdanningsvitenskapelige fakultet – UV

FUNDAMENT

Fakultetet gir kunnskap om lærings- og utdanningsprosesser og deres betydning for enkeltindividet og samfunnet.

PRIORITERTE OMRÅDER

- Klasseromsforskning og fagdidaktikk med vekt på sentrale skolefag
- Organisering, styring og ledelse av utdanningsinstitusjoner
- Komparative og internasjonale utdanningsstudier
- Dannings- og utdanningsstudier i et historisk og filosofisk perspektiv
- Høyere utdanning og arbeidslivslæring
- Moderne oppvekst: Barn og ungdoms utdanningsforløp
- Språkutvikling og tekstbasert læring
- Spesialpedagogisk forskning med vekt på tilpasset opplæring og elever med særskilte behov

UTDANNING

- Fakultetets internasjonale masterprogrammer
- Mastergrad i fagdidaktikk innen språk, realfag og samfunnsfag
- Mastergrader innen utdanningsledelse og utdanningsvitenskapelig metodologi
- Kjerneprogrammene Mastergrad i pedagogikk og Mastergrad i spesialpedagogikk
- Lektorprogrammet

VEIVALG OG PRINSIPPER FOR FAGLIG VIDEREUTVIKLING

- Understøtte etablerte og sterke områder, samt identifisere og prioritere spissmiljøer som kan løftes i den internasjonale forskningsfronten
- Styrke internasjonalt forskningssamarbeid, og fremme nasjonal og nordisk arbeidsdeling for å sikre mindre miljøer der vi har et nasjonalt ansvar
- Satse på metodekompetanse gjennom blant annet vår nasjonale forskerskole i utdanningsvitenskap (NATED)
- Styrke studieprogrammernes forskningstilknytning, særskilt satsing på å knytte masteroppgaver til forskergrupper
- Videreutvikle det internasjonale mastertilbudet og sikre gode utvekslingsmuligheter
- Reallokkere studieplasser og konsolidere undervisningsressurser til strategisk viktige områder
- Ta et større ansvar for og styrket satsing på skole- og lærer-utdanningsrelaterte fagområder

Kulturhistorisk museum – KHM

FUNDAMENT

Forskning som skaper større forståelse for den materielle kulturens samfunnsmessige betydning, historisk og geografisk.

PRIORITERTE OMRÅDER

- Vikingtid – identitet og samfunn
  - Vikingtidsmennesket
  - Bosetning og utmark
  - Alunprosjektet
- Steinalder – historiske prosesser i historieløse samfunn
  - Pionerbosetning i den eldste steinalderen
  - Etablering av jordbrukssamfunn (neolitisering)
  - Framvekst av metallbrukende samfunn
- Kulturvariasjon – materialitet, representasjon og samfunn

VEIVALG OG PRINSIPPER FOR FAGLIG VIDEREUTVIKLING

- Drive samlingsbasert forskning
- Prioritere et utvalg faglige satsingsområder som etableres som internasjonale ledende forskningsmiljøer
- Bygge opp forskningsgrupper med nettverk utover UiO
- Videreutvikle tverrfaglige samarbeid internt på UiO og med andre museer
- Gi et undervisningsbidrag som understøtter museets faglige, forskningsmessige og museale behov
- Bruke ekstra ressurser på prioriterte områder

Naturhistorisk museum – NHM

FUNDAMENT

Levere kunnskap til samfunnet om naturmangfoldet, av høy kvalitet og forankret i grunnforskning.

PRIORITERTE OMRÅDER

TOPPMILJØ

National Centre for Biosystematics

UTVIKLINGSMILJØER

- Identifisering og modellering av naturmangfoldsmønstret
- Nasjonalt senter for paleontologi
- Bergarts og mineralressurser

UTDANNING

- Biosystematikk

VEIVALG OG PRINSIPPER FOR FAGLIG VIDEREUTVIKLING

- Satse på toppmiljøer og utviklingsmiljøer, vurdert på grunnlag av faglig kvalitet og samfunnsrelevans
- Prioritere forsknings- og stillingsressurser til videreutvikling av toppmiljø, med kvalitet som viktigste kriterium
- Øke innsatsen på forskningsformidling til allmennheten
- Gi forskningsbasert undervisning
- Foreta en arbeids- og rolledeling med andre UiO-enheter, der NHM øker sin deltakelse i bachelorundervisningen

Senter for tverrfaglig kjønnsforskning – STK

FUNDAMENT

Fremme, drive og koordinere tverrfaglig kjønnsforskning ved UiO.

PRIORITERTE OMRÅDER

- Kjønn, minoriteter og medborgerskap
- Kjønn og hverdagslivets modernisering
- Kjønn og kanonkritikk
- Likestillingsforskning

UTVIDELSE INNEN

kjønn/sykdom/helse, kjønn/teknologi og
kjønn/økonomi/innovasjon

UTDANNING

- Tverrfaglige kjønnsstudier
- Utvidelse av tilbudet til eget masterprogram (under vurdering)

VEIVALG OG PRINSIPPER FOR FAGLIG VIDEREUTVIKLING

- Etablere forskningsgrupper omkring de prioriterte områder, forankret på senteret og i samarbeid med andre enheter.
- Delta i tverrfakultære forskningsområder.
- Foreta en gradvis tematisk utvidelse.
- Fremme og drive tverrfaglig forskning, i samarbeid med forskere utenom senteret
- Knytte undervisningen tettere opp mot senterets kjerneaktiviteter, for å inkludere et bredere spekter av pågående forskning
- Prioritere bachelorprogrammet og årsenheten.

Senter for utvikling og miljø – SUM

FUNDAMENT

Drive og fremme innovativ, kritisk og policyrettet forskning om utvikling og miljø, der høy faglig kvalitet kobles med samfunnsrelevans.

PRIORITERTE OMRÅDER

- Fattigdom og utvikling
- Globalt og regionalt styresett
- Forbruk, energi og sosial endring
- Kultur, etikk og bærekraftighet

UTDANNING

- PhD-kurs gjennom SUMs forskerskole
- Masterprogrammet Culture, Environment and Sustainability

VEIVALG OG PRINSIPPER FOR FAGLIG VIDEREUTVIKLING

- Prioritere utvalgte forskingsområder, basert på kompetanse og forskningsinteresser hos egne ansatte, behov for fornyelse, samfunnsmessig relevans og muligheter for ekstern finansiering
- Etablere forskningsgrupper i tråd med prioriteringene
- Vektlegge tverrfakultær forskning
- Prioritere og konsolidere tverrfaglig undervisning
- Styrke undervisningstilbudets tilknytning til senterets forskningsområder og det internasjonale perspektivet
- Gi forskningsbasert undervisning på høyt kvalitativt nivå, som kan bidra til økt forskerrekuttering, internasjonalisering og tverrfaglig samarbeid

Forkortelser

FAKULTETER

HF	Det humanistiske fakultet
MED	Det medisinske fakultet
MN	Det matematisk-vitenskapelige fakultet
JUS	Det juridiske fakultet
OD	Det odontologiske fakultet
SV	Det samfunnsvitenskapelige fakultet
TF	Det teologiske fakultet
UV	Det utdanningsvitenskapelige fakultet

MUSEER OG SENTRE

KHM	Kulturhistorisk museum
NHM	Naturhistorisk museum
STK	Senter for tverrfaglig kjønnsforskning
SUM	Senter for utvikling og miljø
SFF	Senter for fremragende forskning
SFI	Senter for innovasjonsdrevet forskning
TKI	Senter for teknologi, innovasjon og kultur

ANDRE

FUGE	Funksjonell genomforskning
------	----------------------------

Utsnitt av Per Krohgs utsmykning
"Atom i verdensrommet", 1935-38,
i Fysikkbygningen, Blindern